

ДО: Доц. Миглена Симонска – Цацова
Председател на Научно жури,
Определено със Заповед № 461 / 24.02.2020
На Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“

СТ А Н О В И Щ Е

от

Проф. д-р Дж. Скот Ярус

върху

Дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
по научна специалност „Логопедия“,
професионално направление 7.4. „Обществено здраве“,
област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“

на

Росица Антониева Стоилова

Тема на дисертационния труд:

**Научно-базирано измерване на резултати от проведено логопедично
въздействие при заекване**

Научен ръководител: Проф. Д-р Добринка Колева Георгиева

Г-жа Росица Антониева Стоилова е бакалавър и магистър по „Логопедия“ от ЮЗУ – Благоевград; редовен докторант във Факултет "Обществено здраве, здравни грижи и спорт", Катедра „Логопедия“ (зачислена - януари 2015, отчислена с право на защита - февруари 2019).

1. Структура на дисертационния труд

С удоволствие предоставям становище върху тази дисертация.

Получих за оценка основния текст на дисертацията и автореферата към нея, написани на кирилица. Успях да напиша това становище с помощта Google Translate. Получих и съдържанието, преведено на английски език, както и различни публикации по темата на дисертационния труд, написани на английски език. Успях да се запозная с тях директно.

Основната част на дисертационния труд съдържа общо 105 стандартни машинописни страници; от тях: Съдържание – 2 стр.; Списък с използвани съкращения – 1 страница; Списък приложения – 1 страница; Увод – 2 страници; Глава 1 - Литературен обзор – 32 стр., Глава 2 - Методология на научното

изследване – 15 стр., Глава 3 – Резултати – 30 стр., 6 стр. Заключение, 2 стр. Оригиналност на научното изследване, 1 стр. с препоръки и 13 стр. с използвана литература.

Използваната литература се състои от 182 източника. От тях 11 са на кирилица и 171 на английски език. Дисертацията съдържа 19 таблици, 3 фигури, 2 графики, 2 диаграми, 1 формула и 5 приложения с таблици.

Авторефератът на дисертацията се състои от 57 страници. Докторант Росица Стоилова е изброила три свои публикации в реферирани издания и три публикации в сборници от международни научни форуми. Г-жа Стоилова е втори автор в пет от публикациите и трети автор в една от тях.

2. Оценка на темата на дисертацията

Темата на дисертацията е оценяването на добре познат и основан на доказателства за ефективност подход за терапия на възрастни лица, които заекват. Темата е навременна и важна за областта, тъй като имаме нужда от нови изследвания на резултати от терапията. Изследването се основава на широко използваната стандартна рамка на Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето (МКФУЗ) на Световната здравна организация (СЗО), (ICF; WHO, 2001). Тази рамка е адаптирана към настоящото изследване. Това позволява на г-жа Стоилова да опише терапията на заекването с термините за оценка на ефикасността на провежданата терапия, които се използват в целия свят. Този стандартизиран подход към резултатите от изследването подчертава научния характер на работата и установява международната стойност на изследването.

3. Анализ на дисертационния труд

3.1. Анализ на Първа глава – Литературен обзор

Литературният обзор е изчерпателен: включва подходящи източници, засягащи резултати от проведени терапии на заекването. Обяснението на ICF и неговото приспособяване към областта на заекването е ясно и сбито и съответства на намеренията на авторите на модела (Yaruss & Quesal, 2004). Прегледът е изчерпателен с оглед на разглеждането на предишни проучвания за резултати от терапия на заекването. Литературният обзор дава ясна обосновка за настоящото проучване въз основа на предишни публикации в научната литература и пропуските в съвременното познание в областта.

Библиографията е изчерпателна и подходяща за изследването. Съответните изследвания са цитирани и изброени по подходящ начин в библиографията.

3.2. Анализ на Втора глава - Методология на научното изследване. Хипотеза, цел, задачи, методи и участници

Общата цел на изследването е да се проучи ефективността на конкретен терапевтичен подход (Интензивна терапия, базирана на модела на удължената реч на Университета LaTrobe) за подобряване на плавността на речта на лица, които заекват. Проучването включва осигуряване на адекватна подготовка и обучение на студентите за прилагане на терапията под наблюдението и супервизията на докторанта.

Дизайнът на изследването включва измервания на различни показатели преди и след края на терапията – степен на тежест на нарушената плавност (процент на срички със заекване или %SS), естественост на речта, карта за самооценка на участниците (PSRI) и OASES – the Overall Assessment of the Speaker's Experience of Stuttering. Участниците са 12 възрастни заекващи (10 мъже и 2 жени) на възраст между 19 и 29 години.

Статутът на участниците като лица със заекване е потвърден в началото на изследването. Всички участници са дали информирано съгласие за участие в терапията. Самата терапия е интензивна програма за реструктуриране на речта, предназначена да помогне участниците да се научат да говорят плавно, без заекване. Тя включва удължена (забавена) реч, мека гласова атака и други техники за промяна на речта, които постепенно преминават към по-естествено звучаща реч.

Програмата е проведена в интензивен формат - 8 часа на ден в рамките на 5 дни с последващи 7 двучасови сесии след края на първоначалния етап. По време на терапията участниците работят чрез йерархия от стъпки за адаптиране на новите модели на говорене към нови ситуации. Дизайнът на изследването и избраните методи са подходящи за оценка на поставения научен въпрос и са в съответствие с други изследвания за ефикасността на логопедичната работа в тази област.

3.3. Анализ на Трета глава – Резултати, анализи, обсъждане, заклучение, обобщение, изводи и препоръки

Резултатите от това проучване подкрепят хипотезата, че участието в тази терапевтична програма подобрява различни речеви компоненти и измервания, направени преди началото на програмата: намаляване на процента на срички със заекване, увеличаване на оценките за естественост на речта, удовлетвореността от общуването и качеството на живот. Конкретните събрани данни са подходящи за оценка на резултатите от проведената терапия, тъй като те са получени на база изследване на голям брой често споделяни от лицата със заекване прояви на нарушената плавност на речта. Резултатите са ясно представени чрез текст, таблици и фигури. Анализите са подходящи за естеството на получените данни.

Анализът на данните разкрива важни изводи за естеството на терапевтичната програма и подобренията, които участниците в нея са претърпели в живота си. Въпреки, че се забелязва ясно подобрение на плавността на речта сред много от участниците, подобренията в качеството на живот са по-малко ясни. Това е в съответствие с факта, че терапията се фокусира основно върху плавността на речта и не адресира негативните реакции и други последици от заекването. Резултатите, в този ред на мисли, показват, че е необходимо по-подробно обследване на заекването. Работата върху отношението на заекващите лица към процеса на комуникация и функционалната комуникация също е в обхвата на логопеда. Този факт всъщност създава предпоставки за потенциални ограничения в терапията, въпреки, че резултатите като цяло са положителни. Най-важното е, че терапията е довела до подобряване на основния търсен от участниците компонент – плавността на речта (не е изненадващо, че резултатите за отношението към процеса на комуникацията са ограничени, тъй като те не са основен елемент от терапията).

Изводите, направени от докторанта, са подходящи за дизайна, данните и получените резултати. Докторантът се справя отлично, като се позовава на данните и предлага интерпретации, които са добре подкрепени и обосновани от проведеното изследване. В раздела със заключенията се дават и препоръки как би могла да се подобри образователната програма за студентите.

4. Приноси

От представената дисертация става ясно, че това е оригинално изследване. Със сигурност докторантът е бил добре подкрепен от научния си ръководител проф. Добринка Георгиева и от проф. Susan Block, La Trobe University, Melbourne. Трудът е нов и дава ценен принос в литературата, както за изучаването на заекването в България, така и в международен план.

5. Критични бележки и препоръки

Първо, кандидатът за доктор и научният ръководител трябва да бъдат похвалени за провеждането на това цялостно и иновативно проучване. Не е лесно да се получат резултати от проведена терапия и те често са силно повлияни от индивидуалните различия както на клиентите, така и на логопедите. Фактът, че докторантката успешно е провела проучване на ефикасността на терапия при заекване като част от докторантското си обучение, е доказателство за нейната отдаденост и отдадеността на нейните наставници. Констатациите водят до някои важни изводи за бъдещето на терапевтирането на заекването в България и в света. Тъй като работата от тази дисертация продължава да се разпространява, би било подходящо кандидатът и научният ръководител да изтъкнат начините, по които участниците изпитват подобрения в някои, не във всички аспекти на нарушената плавност.

Докторантът е подхождал мъдро към заекването от мултифакторна гледна точка. Важно е да бъдат разграничени подобрението в плавността на речта на участниците и подобрението на участниците по отношение на цялостното възприятие на заекването. Докторантът е направил именно това разграничение. Би било подходящо докторантът да продължи да акцентува на тази разлика в своите следващи научни публикации.

Заключение:

Въз основа на задълбочена оценка на дисертационния труд и други допълнителни публикации, за рецензента е ясно, че кандидатът Росица Антониева Стоилова успешно е постигнала и изпълнила целите на своя дисертационен проект. Тази работа отговаря на изискванията за получаване на докторска степен и затова е подходящо да ѝ бъде присъдена образователната и научната степен „Доктор“ въз основа на тази дисертация и на съпътстващата работа, извършена време на образователната програма.

Рецензентът предлага **положителен вот** за присъждане на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт; ПН 7.4. “Обществено здраве”; Докторантска програма: „Логопедия”.

Становището е изготвено от:
Проф. д-р Дж. Скот Ярус
Мичигански държавен университет
Ийст Лансиг, Мичиган, САЩ

TO:
Assoc. Prof. Miglena Simonska-Tsatsova, PhD
Chair of the Academic Jury
Appointed with Ordinance № 461/24.02.2020
by the Rector of South-West University “Neofit Rilski”

OPINION

by

Prof. J. Scott Yaruss, PhD

ON:

Dissertation for obtaining a PhD degree in the academic field “Logopedics”
Professional area 7.4 “Public Health”
Higher Education Field 7 “Healthcare and Sports”

AUTHORED BY:

Rositsa Antonieva Stoilova

Dissertation topic: **Research - Based Measuring of the Stuttering Treatment Outcomes**

Supervisor: Prof. Dobrinka Georgieva, PhD

Mrs. Rositsa Antonieva Stoilova holds Bachelor and Master Degrees in Logopedics (Speech and Language Pathology) from South-West University in Blagoevgrad; PhD student at the Faculty of Public Health, Healthcare and Sports, Department of Logopedics (enrolled - January 2015, credited with the right to defend her dissertation - February 2019).

1. Structure of the Dissertation

I am pleased to provide an opinion on this dissertation. I received for review a primary dissertation document and abstract, both written in Cyrillic, which I was able to evaluate with the help of Google Translate. I also received the table of contents, translated to English, as well as various publications related to the project, also written in English, that I was able to review directly.

The dissertation document is 105 standard typescript pages in length. It includes 2 pages of a Table of Contents, 1 page listing Abbreviations, 1 page listing Appendices, 2 pages of Introduction, 32 pages of Literature Review (Chapter 1), 15 pages of Method (Chapter 2), 30 pages of Results (Chapter 3), 6 pages of Conclusions, 2 pages on Originality of the thesis, 1 page of Recommendations, and 13 pages of references.

The Bibliography include 182 items, 11 of which are in Cyrillic. The remaining 171 cited papers are in English. Within the dissertation document , there are 19 tables, 3 figures, 2 graphs, 2 charts, 1 formula, and 5 appendices with tables.

The dissertation abstract is 57 pages in length. It contains references to three peer-reviewed publications, as well as three proceedings reports. Ms. Stoilova is second author for five of these papers and third author for one paper.

2. Evaluation of the dissertation topic

The topic of the dissertation is the evaluation of a well-known and evidence-based treatment approach for adults who stutter. The topic is timely and important for the field, for we are in need of novel research on treatment outcomes. The project is based on a widely used, standard framework for describing human health experiences, World Health Organization's International Classification of Functioning, Disability, and Health (ICF; WHO, 2001), which has been adapted to the study of stuttering. This allowed Ms. Stoilova to describe stuttering treatment in terms that are used throughout the world for evaluating the efficacy of stuttering therapy. This standardized approach to treatment outcomes research underscores the scientific nature of the work and establishes the international value of the research.

3. Analysis of the Dissertation

3.1. Review of Ch. 1: Literature Review and the Reference List

The **literature review** is comprehensive: it includes appropriate citations of research studies on the topic of stuttering treatment outcomes. The explanation of the ICF and its adaptation to the field of stuttering is clear and concise, and consistent with the original authors' intentions (Yaruss & Quesal, 2004). The review is comprehensive in its consideration of prior treatment outcomes studies, and the document provides a clear justification for the present study based on prior literature and gaps in the field's current knowledge base.

The bibliography is comprehensive and appropriate for the study at-hand. Relevant studies are cited and listed appropriately in the bibliography.

3.2. Review of Ch. 2: Research Methodology, Hypothesis, Goals, Tasks, and Participants

The overall **purpose** of the study was to examine the effectiveness of a particular therapy approach (LaTrobe University Intensive Prolonged Speech therapy) for improving the speech fluency of individuals who stutter. The study involved ensuring adequate preparation and training of students to apply the treatment under the candidate's supervision.

The **design** of the study involved pre- and post- treatment measurement of various indexes of the experience of stuttering, including stuttering frequency (percent of syllables stuttered, or %SS), speech naturalness, self-report on the Participant Self-Report Inventory (PSRI), and the Overall Assessment of the Speaker's Experience of Stuttering (OASES). Participants were 12 adults who stutter (10 males, 2 females) between 19 and 29 years of age. The participants status as individuals who stutter was confirmed at the start of the study, and all participants provided informed consent to participate in the treatment. The treatment itself is an intensive speech restructuring program designed to help participants learn to speak without stuttering. It involves prolonged (stretched) speech, gentle onset, and other speech modification strategies that are gradually shaped toward more natural-sounding speech. The program takes place over the course of an intensives (8 hours per day) 5-day primary treatment portion, with a follow-up of 7 2-hour sessions taking place weekly after the initial treatment. In the treatment, participants work through a hierarchy of steps to generalize the new speaking patterns to new situations. The design of the study and the measures selected are appropriate for evaluating the research question and consistent with other treatment efficacy studies in the field.

3.3. Review of Ch. 3: Results, Analysis, Discussion, Conclusion, Summary, Recommendations

The **findings** from this study supported the hypothesis that participation in the treatment program would result in improvements in the various measures made prior to treatment. These included a reduction in the percentage of syllables stutter and increases in ratings of speech naturalness, satisfaction with communication, and quality of life. The specific data that were collected are appropriate for evaluating treatment outcomes, for they examined a range of experiences commonly reported by individuals who stutter. The results are clearly presented through text, tables, and figures. The analyses are appropriate for the nature of the data.

Analysis of the data reveals important findings about the nature of the treatment program and the improvements that people experienced in their lives. Although there was clear improvement in fluency for many participants, improvements in quality of life were less clear. This is consistent with the fact that the therapy evaluated focused primarily on speech fluency and did not address negative reactions and other consequences of stuttering. The results argue, therefore, for taking a more comprehensive view of stuttering. Working on communication attitudes and functional communication is well within the scope of speech-language pathologists. Thus, the findings

actually highlight a potential limitation of the treatment, even though the overall results are generally positive. Most importantly, the treatment did result in improvement in the primary variable of interest for the treatment, that is, speech fluency. (Because communication attitude is not specifically targeted in the therapy, it is not surprising that improvements in that domain are limited.)

The **conclusions** drawn by the candidate are appropriate for the design, the data, and the results that were obtained. The candidate does a fine job of staying close to the data and offering interpretations that are well-supported by the study. The conclusions section also make recommendations about how the educational program for the student could be improved.

4. Contributions

It is clear from the overall presentation of the document and the writing of the dissertation that this is original work. Certainly, the student was well-supported by the primary mentor (Prof. Dobrinka Koleva Georgieva) and other faculty (e.g., Prof. Susan Block, La Trobe University). The work is novel, and it makes a valuable contribution to the literature, both for the study of stuttering in Bulgaria and Internationally.

5. Critical notes and Recommendations

First, the candidate and advisor(s) are to be commended for undertaking this comprehensive and innovative study. Treatment outcomes research is not easy to do, and it is often greatly affected by individual differences of both the clients and the clinicians. The fact that the candidate has successfully conducted an efficacy study as part of her doctoral training is a testament her dedication and the dedication of her mentors. The findings lead to some important conclusions about the future of stuttering therapy in Bulgaria and around the world. As the work from this dissertation continues to be disseminated, it would be appropriate for the candidate and advisor to highlight the ways in which participants experienced improvements in some, but not all, aspects of the stuttering disorder.

The candidate was wise, in this reader's opinion, to approach stuttering from a multifactorial perspective, and it is appropriate to differentiate between improvements in speech fluency and improvements in the overall stuttering experience. The candidate has done this in the document; it will be appropriate to continue to emphasize this difference in outcomes in future publications.

Conclusion:

Based on a thorough evaluation of the primary dissertation document and supporting materials, it is clear to this reviewer that the candidate, Rositsa Antonieva Stoilova, has successfully achieved

the aims of her doctoral dissertation project. This work meets the requirements for obtaining a PhD, and it is therefore appropriate to confer the degree of Doctor of Philosophy to her based on this work and other work that she has completed during her educational program.

This reviewer offers a **positive** vote for awarding the doctorate in Higher Education Field 7 (“Healthcare and Sports”), Professional Field 7.4 (“Public Health”) in the doctoral program for Speech and Language Therapy.

The Opinion is authored by:

Prof. J Scott Yaruss, PhD
Michigan State University
East Lansing, MI USA

A handwritten signature in black ink, appearing to read "J Scott Yaruss", is written over the printed name and affiliation.